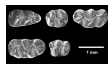

Rosegadors prehistòrics del desert, creuant a peu el Mediterrani

04/2010 - **Biologia.**

Fa aproximadament sis milions d'anys, el mar Mediterrani es va assecar gairebé completament en el que es coneix com a "Crisi de Salinitat del Messinià", a causa del tancament de la connexió entre l'Atlàntic i el Mediterrani. Això va permetre l'aparició de zones transitables per a animals terrestres que van poder arribar a la Península Ibèrica des del Nord d'Àfrica a finals del Miocè. Investigadors del ICP han descobert, per primera vegada a Europa, fòssils del rosegador *Myocricetodon jaegeri* en el jaciment de Negratín-1 (Guadix). Aquest descobriment confirma la hipòtesi que suposa que certs gèneres de mamífers van arribar a la Península Ibèrica creuant un desertitzat estret de Gibraltar.

Molars de *Myocricetodon jaegeri* del jaciment de Negratín-1 (Conca de Guadix, Granada).

El final del Miocè va constituir un dels moments de major importància en la història del Mediterrani. Fa aproximadament 6 milions d'anys va començar l'anomenada "Crisi de Salinitat del Messinià", que va consistir en el tancament progressiu de les connexions entre l'Oceà Atlàntic i el Mar Mediterrani, conduint finalment a l'aïllament i desecació pràcticament completa d'aquest últim.

Una de les conseqüències més rellevants d'aquest canvi en la configuració dels mars i les terres emergides va ser l'aparició de vies de comunicació entre el Nord d'Àfrica i la Península Ibèrica, que van permetre l'intercanvi de faunes de mamífers africans i europeus. L'existència d'aquests canvis faunístics es coneix des de fa diverses dècades. No obstant això, l'origen de determinats gèneres i espècies de mamífers i la seva via d'entrada a la Península durant el Miocè final no han estat encara determinats amb exactitud. Per a alguns grups s'han proposat diferents vies de migració: des del Nord d'Àfrica, per un pas emergit a prop de l'actual estret de Gibraltar, o des d'Àsia, a través del Mediterrani, que en aquest moment estaria parcial o completament dessecat.

El treball publicat recentment a la revista *Journal of Paleontology* descriu els fòssils de petits mamífers (rosegadors i insectívors) del jaciment de Negratín-1, situat en la conca de Guadix (Granada). En aquesta localitat s'han identificat dotze espècies diferents de mamífers, que inclouen Múrids (rates i ratolins), Cricètids (hàmsters), Glírids (lirons), Sciúrids (esquirols), Erinacèids (eriçons) i Sorícids (mussaranyes). Però sens dubte el grup de major rellevància és el dels gerbílids, rosegadors que actualment viuen a Àfrica i Àsia, la via d'entrada dels quals a la Península Ibèrica al final del Miocè ha estat àmpliament debatuda. En concret, l'espècie *Myocricetodon jaegeri*, anteriorment trobada en jaciments del Nord d'Àfrica, s'ha identificat per primera vegada en el continent europeu. D'aquesta forma, es confirma l'origen nord-africà dels representants d'aquest gènere trobats en altres jaciments espanyols del Miocè.

La fauna de Negratín-1 té també interès a l'hora d'interpretar les condicions ecològiques que regnaven en el sud de la Península al final del Miocè. La presència dels gerbílids *Myocricetodon jaegeri* i *Debruijnimys almenarensis* i l'esquirol d'hàbits terrestres *Atlantoxerus sp.*, els parents pròxims dels quals ocupen actualment mitjans desèrtics i subdesèrtics, indica l'existència d'unes condicions càlides i àrides al sud de la Península en el moment de la formació del jaciment.

Raef Minwer-Barakat Requena

Institut Català de Paleontologia

"The micromammal fauna from Negratín-1 (Guadix Basin, Southern Spain): new evidence of African-Iberian mammal exchanges during the Late Miocene". Minwer-Barakat, R., García-Alix, A., Agustí, J., Martín Suárez, E. and Freudenthal, M. *Journal of Paleontology*, 83 (6): 854-879, 2009.